

Juuli lõppeski nutuselt ehk lõpp halb - kõik halb

Autor

Ain Kallis

Tartumaal Puhja vallas Ulilas murdis äikesepilvedega kaasas käiv pagi ehk pugi eelmise kuu keskel üle saja puu ning lõhkus katuseid ja elektriliine.

Eelmise ilmalehekülje ettevaate osas sai ennustatud, et juuli lõpetab vihmaseks. Nii ka läks. Aga et kogu heinakuu oleks olnud kole, ei saa küll öelda.

Pigem avaldavad mõju mälestused viimase aastakümneni suvedest, kui tervelt kaheksal aastal oli juuli temperatuur märksa kõrgem normist ning mitmel juhul kollitas põud. Unustatakse aga, et august ja juuli on kesktlääbi aasta kõige sademeterohkemad kuud.

Tänavuse heinakuu alguskolmandikul polnud viga: keskmine õhutemperatuur oli tavapärasest kraad või kaks kõrgem, paaril päeval sadas. Ainult et vihma kogused olid, nagu jumal juhatus - palju Türi (39 millimeetrit), kesiselt Jõhvis (12 millimeetrit).

Vähevõitu oli näha päikest, paar korda sai tunda äikest. Kel vedas, see võis 3. juuli hilisõhtul imetleda helkivaid ööpilvi.

Taevas sähvatustest valge

Teine dekaad sarnanes eelmisega selle poolest, et oli keskmisest veidi soojem. Sademeid tuli aga samal viisil nagu ikka äikese- ja hoovihmade aegu.

Õöl vastu 18. juulit korraldas ilmataat Tartumaal tõelise performance'i. Ulilas katkus äikesepilve saatev pagi ehk pugi katuseid ja murdis pargipuid.

Omapärane oli see, et kõvu pikseraksatusi polnud kuulda. Taevas olnud aga sähvatustest pidevalt valge. «Nagu filmis «Iseseisvuspäev», kui tulnukad ründasid Maad,» kirjeldas nähtut füüsikust kolleeg.

Kuu viimane kolmandik oli vihmane ☔ näiteks Viljandis sadas seitsmel päeval üle ühe millimeetri. Eestis keskmiselt tuli taevast vett 40 millimeetrit (norm 29 millimeetrit), õhusoo oli keskmisest 0,7 kraadi võrra madalam. Tõelise paduvihma sai kuu viimasel päeval Ristna - 68 millimeetrit (kuunorm 57 millimeetrit)! Sel päeval küündisid tuuleiilid Paldiskis 23 m/s, isegi sisemaal 15 m/s.

Soojem ja märjem ilm

Kui kuu kokkuvõtted tehtud said, selgus, et kogu Eesti keskmine õhutemperatuur oli juulis tsipake normist kõrgem ehk 16,9 kraadi (norm 16,4 kraadi). Kõige soojem oli Võrumaal (17,4 kraadi) ja jahedam saartel (Sõrves 16,1 kraadi).

Sademeid vihma ja rahena sai riik keskmiselt 80 millimeetrit (norm 78 millimeetrit). Kõige märjemaks kohaks osutus Ruhnu (127 millimeetrit), Kundas tuli vaid 39 millimeetrit. Muide, tänavu juulis sadas Türil 98 millimeetrit ehk üle 36 korra rohkem kui mullu!

Päikest oli Tõraveres näha 185 tundi (70 protsenti normist), see-eest oli see äge, vaid neljal-viiel päeval jäi ultraviolettkiirguse indeks alla 6 ühiku.

Hiljuti esines Tartus Austraalia aborigeenide laulu- ja tantsuansambel. Pärit olid nad Queenslandist, mis on eurooplaste jaoks hullu kliimaga paik - UV-kiirguse indeks küündib seal üle 12 ühiku, lisaks tappev õhutemperatuur ja -niiskus.

Kontserdil lummas vaatajaid esinejate omapärane riietus. Üks poiss selja taga küsis: «Ema, miks nad nii triibulised on?» Vastus kõlas: «Nad käisid eile Pärnu mudaravilas!»

August püüab juulist kenam olla

Kolmanda suvekuu, augusti teisel päeval rääkis Kivisildnik raadios, et kalendrit ei pruugi sugugi uskuda: sügis on tegelikult kätte jõudnud. Saade oli kas lindistatud varem (Tartumaal võis sellal jälle päikest võtta) või siis põevad kõik kirjanikuhärrad ilmadega seotud melanhooliat ehk ilmavalu. Juba Puškini nentis, et siitkandi suved meenutavad rohkem lõunamaade talvesid.

Lohutuseks: 1816. aastal - «aastal ilma suveta» - kirjutas Ššveitsis vihmavangis istuv Mary Shelley oma surematu «Frankensteini». Nii et pole hullu, nagu ütleks kirjanik Vaino Vahing.

Mida siis oodata? Alanud lõikuskuuks pakuvad mitmed ilmamudelid vähemalt mõneks ajaks päris kuuma, augusti lõpu poolne ilm jääb aga mõistatuseks, nagu sünoptikud konstateerisid.

Mis tähendab, et see on jätkuvalt ebastabiilne. Kokkuvõtvalt: nii keskmine õhutemperatuur kui ka sademete hulk võib osutada normilähedaseks või veidi kõrgemaks.